

Interviu aktualia tema

PASTARUOJU METU Į ŽURNALO REDAKCIJĄ KREIPIASI ĮMONIŲ VADOVAI, PRAŠYDAMI PAAIŠKINTI ĮMONIŲ, UŽSIIMANČIŲ ELEKTROS MONTAVIMO DARBAIS IR JŲ EKSPLOATACIJĄ, ATSTAVIMO ASPEKTUS.

Į „Elektros erdvių“ (EE) pateiktus klausimus atsako Lietuvos Valstybinės energetikos inspekcijos Technikos skyriaus vedėjas Algirdas Dargužas.

EE – Kokių atestatų (diplomų, sertifikatų) reikia norint montuoti elektros įrangą (įmonėms, darbuotojams), kas juos išduoda?

Algirdas Dargužas – Prieš atsakant į Jūsų klausimą būtina pakalbėti apie kai kuriuos esminius dalykus, kad būtų galima lengviau susigaudyti gana sudėtingoje įmonių ir darbuotojų atestavimo sistemoje.

Dauguma energetikos objektų bei juose esančių elektros įrenginių (elektros linijos, pastotės, transformatorinės ir kt.) pagal Statybos įstatymą priskiriami statiniams, o pagal Energetikos įstatymą priskiriami energetikos įrenginiams.

Elektros įrenginių montavimas statiniuose priskiriamas statybos darbams. Šių darbų atlikimas reglamentuojamas Statybos įstatymu ir šio įstatymo poįstatymiais teisės aktais (daugumoje atveju – Statybos techniniais reglamentais – STR'ais).

Tačiau dažnai elektros įrenginių ir instaliacijos montavimo darbai vykdomi **ne naujai statomame ar rekonstruojamame statinyje**, kuris neprijungtas prie veikiančio elektros tinklo, **o eksploatuojamame (naudojamame) statinyje**, kurio elektros įrenginiai ir instaliacija prijungti prie veikiančio elektros tinklo. Šiuo atveju minėti montavimo darbai traktuojami ne tik kaip montavimo (statybos) darbai, bet ir kaip energetikos įrenginių eksploatavimo darbai, kurie reglamentuojami Energetikos įstatymu bei šio įstatymo poįstatymiais teisės aktais.

Įmonės, vykdančios elektros įrangos montavimo darbus naujai statomuose statiniuose atestuojamos vadovaujantis Aplinkos ministro įsakymu patvirtintu statybos techniniu reglamentu STR 1.02.07:2004 „Statinio projektuotojo, statybos rangovo, projektavimo ar statybos valdytojo, projekto ar statinio ekspertizės rangovo teisės įgijimo tvarkos aprašas. Fizinį asmenų, juridinių asmenų, kitų užsienio organizacijų pateiktų dokumentų, išduotų užsienio valstybėje ir patvirtinančių teisę kilmės šalyje užsiimti statybos techninės veiklos pagrindinėmis sritimis, pripažinimo Lietuvos Respublikoje taisyklės“. Šis gana painus teisinis dokumentas daugiau kaip 10 kartų buvo tobulinamas ir taisomas, todėl geriausia vadovautis jo aktualia redakcija, kuri pateikiama Aplinkos ministerijos interneto puslapyje www.am.lt teisinės informacijos skyriaus dalyje „Statybos techniniai reglamentai“.

Įmonės pagal minėtą STR'ą atestuojamos Aplinkos ministro įsakymu sudarytoje atestavimo komisijoje, o atestavimą organizuoja bei atitinkamus atestatus išduoda Aplinkos ministro įgaliota valstybės įmonė Statybos produkcijos sertifikavimo centras (Linkmenų 28, Vilnius, <http://www.spssc.lt>). Šiose įmonėse elektros įrangos montavimo darbams

turi vadovauti specialijų (elektrotechnikos) statybos darbų vadovai, kurie atestuojami vadovaujantis Aplinkos ministro įsakymu patvirtintu statybos techniniu reglamentu STR 1.02.06:2007 „Teisės eiti statybos techninės veiklos pagrindinių sričių vadovų pareigas įgijimo tvarkos ir teritorijų planavimo specialistų atestavimo tvarkos aprašas“. Šis teisės aktas taip pat buvo keičiamas, jo aktualii redakcija pateikta Aplinkos ministerijos interneto puslapyje.

Plačiau apie statybos įmonių ir specialistų atestavimą informacijos galima rasti Statybos produkcijos sertifikavimo centro interneto puslapyje www.spssc.lt

Jei **elektros įrangos montavimo darbai** vykdomi **eksploatuojamame (naudojamame) statinyje**, kurio elektros įrenginiai ir instaliacija prijungti prie veikiančio elektros tinklo, šiuos darbus vykdančios įmonės be aukščiau minėtų Aplinkos ministerijos atestatų privalo turėti ir Valstybinės energetikos inspekcijos išduotą atestatą, suteikiantį teisę eksploatuoti elektros įrenginius. Valstybinėje energetikos inspekcijoje įmonės atestuojamos vadovaujantis Ūkio ministro patvirtintu „Įmonių, turinčių teisę eksploatuoti energetikos įrenginius, atestavimo tvarkos ir sąlygų aprašu“ (Žin., 2006, Nr. 112-4289). Įmonės vadovo pavaduotojas ir darbus vykdančys darbuotojai atestuojami vadovaujantis Ūkio ministro patvirtintais Energetikos objektus ir įrenginius statančių ir eksploatuojančių darbuotojų atestavimo nuostatais (Žin., 2005 Nr. 41-1321, Žin., 2006, Nr.112-4288).

Daugiau informacijos apie įmonių ir specialistų atestavimą Valstybinėje energetikos inspekcijoje pateikta interneto puslapyje www.vei.lt

EE – Kokių atestatų reikia norint eksploatuoti energetikos įrenginius įmonėms ir darbuotojams, kas juos išduoda?

A.D. – Energetikos įstatyme reglamentuota, kad energetikos įrenginių eksploatavimas – tai energetikos įrenginių technologinis valdymas, techninė priežiūra, remontas, matavimai, bandymai, paleidimo ir derinimo darbai. Energetikos įrenginių eksploatavimo darbams priskiriami ir šių įrenginių apsaugos, automatikos ir valdymo sistemų eksploatavimo darbai. Jei šiuos darbus įmonės atlieka užsakovams, t.y. ne savo įrenginiuose, jos privalo turėti Valstybinėje energetikos inspekcijoje išduotus atestatus. Šių įmonių darbuotojai, vykdančys minėtus darbus, atestuojami atestuojami vadovaujantis Ūkio ministro patvirtintais Energetikos objektus ir įrenginius statančių ir eksploatuojančių darbuotojų atestavimo nuostatais (Žin., 2005 Nr. 41-1321, Žin., 2006, Nr.112-4288).

Dažniausiai neaiškumai kyla dėl energetikos įrenginių, kurie tuo pačiu pagal Statybos

įstatymą traktuojami kaip statiniai (elektros linijos, pastotės, transformatorinės ir kt.), rekonstrukcijos ar remonto. Šiuo atveju, jei vykdomi darbai paminėti Ūkio ministro ir Aplinkos ministro bendru 2004-03-17 įsakymu Nr. 4-74/D1-117 patvirtintame sąraše „Elektros tinklų statybos rūšys“ (Žin., 2004, Nr.44-1470), įmonės turi turėti ir Aplinkos ministerijos ir Valstybinės energetikos inspekcijos atestatus. Jei energetikos įrenginių eksploatavimo darbai minėtame sąraše nepaminėti, pakanka Valstybinės energetikos inspekcijos atestato.

EE – Kuo remiantis daromi įrašai atestatuose, išvardinant leidžiamas darbus apimtis?

A.D. – Įmonei atestatu leidžiama atlikti tokius energetikos įrenginių eksploatavimo darbus, kuriems įmonė būna pasiruošusi, t.y. įmonė turi turėti reikiamos kvalifikacijos atestuotus specialistus, dirbančius pagal darbo sutartį, būtiną technologinę įrangą ir prietaisus bei technologinius, norminius ir techninius dokumentus, kuriuose nurodyti eksploatuojamų įrenginių techniniai duomenys, rekomenduojamas eksploatavimo procedūros ir pan. Darbų galimos formuluotės pateiktos „Įmonių, turinčių teisę eksploatuoti energetikos įrenginius, atestavimo tvarkos ir sąlygų aprašo“ (Žin., 2006, Nr. 112-4289) 1-mame priede.

EE – Kokie atestatų galiojimo terminai, jų pratęsimo tvarka?

A.D. – Dviejų metų atestato galiojimo terminas nustatomas naujai įsteigtoms, arba pradedančioms naują veiklą įmonėms, atitinkančioms nustatytus reikalavimus. Veikiančioms įmonėms, atitinkančioms nustatytus reikalavimus, atestatų galiojimo laikas – penkeri metai. Baigiantis atestatų galiojimo terminui, dėl jo pratęsimo reikia kreiptis į Valstybinę energetikos inspekciją.

EE – Ar yra pastabų mokslo įstaigoms, ruošiančioms elektros ūkio specialistus?

A.D. – Mokslo įstaigos, ruošia specialistus pagal iš anksto patvirtintas mokymo programas, tuo tarpu teisės aktai, reglamentuojantys energetiką, statybą nuolat keičiami, tobulinami. Atsakydamas į pirmąjį klausimą paminėjau statybos techninį reglamentą STR 1.02.07:2004, kuris per keletą metų buvo keistas daugiau, kaip 10 kartų. Be to nuolat kinta dauguma poįstatyminių teisės aktų, tobulinami įrenginiai, atsiranda visiškai nauji praktiniai sprendimai. Mokymo įstaigos paprastai neruošia siauros specializacijos specialistų, o suteikia tik žinių pagrindus, todėl energetikos objektus ir įrenginius stantančys ir eksploatuojantys specialistai, baigę mokslo įstaigas, dar periodiškai atestuojami nustyta tvarka.

